

Specimen medicum inaugurale, de fluore albo, quod, ... / ex auctoritate ... Hieronymi Davidis Gaubii, ... pro gradu doctoratus, ... eruditorum examini submittit Edvardus Hemphill.

Contributors

Hemphill, Edward, 1735-1811.
Gaubius, Hieronymus David, 1705?-1780.
Rijksuniversiteit te Leiden.

Publication/Creation

Lugduni Batavorum : Apud Theodorum Haak, 1762.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/e32mrfq9>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

SPECIMEN MEDICUM
INAUGURALE,
DE
FLUORE ALBO,
QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE

Ex Auctoritate MAGNIFICI RECTORIS

HIERONYMI DAVIDIS GAUBII,

MEDIC. DOCTORIS, EJUSDEM AC CHEMIÆ ET COLLEGII
PRACTICO-MEDICI PROFESSORIS ORDINARI, SERENIS-
SIMI PRINCIPIS ARAUS. ET NASSOV. ARCHIATRI.

NEC NON

*Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,
& Nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto,*

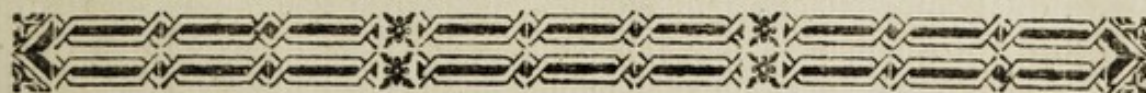
PRO GRADU DOCTORATUS,

Summisque in MEDICINA Honoribus & Privilegiis
ritè ac legitimè consequendis,

Eruditorum examini submittit

EDVARDUS HEMPHILL,
HIBERNUS.

Ad diem 16. Augusti MDCCLXII. H. L. Q. S.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud THEODORUM HAAK, 1762.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30418422>

MATTHÆO JACOB ARMIGERO

DE S^t. JOHNSTOWN IN COMITATU TIPPERARIENSI,

VIRO COMITATE MORUM, INGENIIQUE DOTIBUS
CONSPICUO,

N E C N O N

V I R O

D O C T I S S I M O

THOMÆ YOUNG, M. D.

ET ARTIS OBSTETRICIÆ APUD EDINENSES

PROFESSORI PERITISSIMO,

IN TESSERAM GRATI SUI ANIMI OB VARIA

BENEFICIA SIBI COLLATA,

*Hæc studiorum suorum pri-
mitias ea observantia
qua par est*

D. D. D.

EDVARDUS HEMPHILL.

MATTHEO JACOB ARMIGERO

DE JONSTOWN COMITATU RENSSELAENS,

VIRO COMITATE MORUM, INGENUQUE DOCTUS

CONSIGUO,

REC NON

VIR O

DOCTISSIMO

THOMAE YOUNG, M.D.

ET ARTIS OBSTETRICAE ACUD MEDICINAE

PROFESSORI PERITISSIMO,

IN TESSERAM GRATI SUI ANIMI OB VARIA

BENEFICIA SUI COLATA,

EDWARDUS HEMPHILL

MAJOREM

QUE PER

D. D. D.

EDWARDUS HEMPHILL

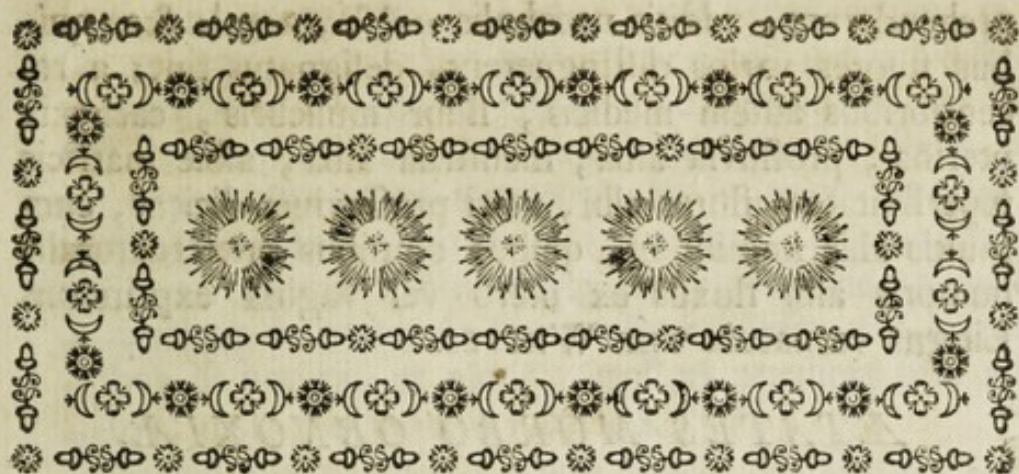
PROŒMIUM.

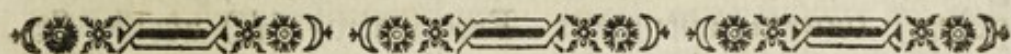
Inter opera, quibus se suamque Gloriam declarare voluit CREATOR ADORANDUS, primum sibi vindicat locum corpus humanum, cuius structuram, etsi nemini adhuc contigit, forte nunquam continget, accuratissime tenere, nihilominus eo usque cognita est, ut cuiusvis attentè animo rem perpendenti patebit summam in eo extruendo potentiam, sapientiam & beneficentiam conjunctas fuisse. Qui vero augebitur admiratio, si spectetur hæc machina per multorum decursus annorum incolumis servata, ipsa tam fragilis, externis tam obnoxia injuriis, ut sine ARTIFICIS DIVINI providentia sempiterna durare possit ne quidem per minutissimum

temporis spatiolum? Minimè tamen a morbis immunes degimus; Genus Humanum, plurimis ærumnis sua natura obnoxium, inter tot tamque diversas illæcebras quotidie versatum, etiam sibi mala multifaria inducit; ad quæ sananda, ab omni ævo summo studio culta fuit medicina, ad ἀρχὴν beu adhuc non perducta!

Quanquam vero omnes non licet, tamen morbos quam plurimos sæpe levare, interdum omnino tollere usu remediorum, quæ ubicunque terrarum larga manu disseminavit DEUS, penes nos est. Nec ulla minus Præmia judicanda sunt indebita, quam laudes & honores quæ universo consensu eis decernuntur, qui arti salutari sese devoventes, omnes & corporis & animi vires impenderunt, ut morbos medicamentaque æque perspecta habeant. Arduum quidem opus, non spernendis implicitum difficultatibus! Quam sapienter igitur sancitum est legibus inclytæ hujus Academiæ, ut quisque, in cætu Apollinari sedem quærens, non privata solum subeat tentamina, sed specimen suæ diligentiae publici faciat juris? Ut igitur instituto huic morigerum me præberem, de FLUORE ALBO paucis disserere volui.

SPECIMEN MEDICUM
INAUGURALE
DE
FLUORE ALBO.

DEFINITIO ET NOMINA.

onstans vel cum intermissionibus ex mulierum genitalibus stillicidium materiæ mucosæ, viscidæ, plerumque albæ, vel saltem ad albedinem vergentis, per contagium non contractum, fluoris albi nomen obtinet.

Hic morbus Græcis antiquis bene innotuit, & appellatione Πόδες, qua fluxus omnes compre-

prehenderunt, additis vocabulis *ερυθρός*, *λευκός* &c. quibus fluores varios distinguerent, designatus fuit: a recentioribus autem medicis, fluor muliebris, cachexia uterina, profluvia alba, menstrua alba, albæ matricis superfluitates, flores albi, uteri profluvium dicitur, cum multis aliis nominibus, quibus omnibus præternaturalis humoris albi fluxus ex utero vel vagina exprimitur. Lingua vernacula THE WHITES.

ÆTATES MORBO OBNOXIÆ.

Ex investigatione veterum ac recentiorum medicorum historiarum & observationum de hoc morbo apparet, ætatem illi obnoxiam, totum fere stadium vitæ absolvere: ab anno tamen decimo tertio vel quarto, sc. quando menses primo erumpere solent, frequentius invadit. Cl. HOFFMANNUS (*a*) tempus primæ mensium eruptionis maxime huic morbo obnoxium asserit; dum alii virgines, non nisi diuturna chlorosi laborantes, fluori albo perraro tentatas autumant. Frequentius (*b*) accidit fæminis, quæ plures pepererunt liberos, vel quæ difficiliore passæ sunt partus, vel quæ sæpe numero abortum fecerunt (*c*). Rationi quidem consentaneum videtur, quod uterus, magnas & veloces vicissitudines hisce conditionibus effectas, crebrius perpeffus, multo magis huic & aliis morbis obnoxius evadit. Primus etiam mensium impetus, si vasa uteri excretoria tam stricta sint, ut

cona-

(*a*) Med. ration. syst. tom. quart. pars quart. cap. 16.

(*b*) Mauriceau Malad. des Fem. gross. vol. I. livrell. chap. 22.

(*c*) Astruc Malad. des Fem. chap. 10.

conaminibus naturæ ad sanguinem expellendum resistent, præter generalem perturbationem, quam excitat, uterum præcipue afficit. Fæminæ quarum menstruus fluxus statam periodum haud rite servat fluorem album sæpe experiuntur; nec minus vetulæ infirmæ, præsertim si (d) regimine minus salutarî utantur. „ Quodsi denique corporis habitum respicimus, experientia teste, „ fæminas & nervis & fibris minus solidis, sed laxioribus & natura, ut ajunt, ferofiori præditas præ aliis „ huic malo observamus subjectas. ” (e)

Aliquando infantibus etiam accidit hic fluxus, cujus varia inter medicorum (f) observationes extant exempla. Cl. D. YOUNG, Artis obstetriciæ in Academia Edinburgena Professor, casum mecum communicare dignatus est, quem ipsius verbis subjunxi. Mulier quædam de filiola sua, quinque circiter annos nata, quæ per tres fere menses ex fluore albo laboraverat, ejus concilium rogavit. Medicamenta purgantia suasit, atque his rite exhibitis, fluxus breve evanuit: Hoc tamen ex vagina suppresso profluvio, simili evacuatione ex palpebris correpta fuit ægra, quæ eodem modo tractata, intra duarum hebdomadum spatium sanata fuit. Sunt tamen qui hæc in dubium vocant, & suspicantur puellulas, fluore albo laborare dictas, potius gonorrhea virulenta afflictas fuisse. Nullus quidem dubito quin hoc fieri aliquando deprehendebatur; sed si vasa uterina infantum tam patula quandoque reperiantur, ut menstruo

san-

(d) ASTRUC Malad. des Fem. chap. 10.

(e) HOFFM. Med. rational. syst. tom. IV. pars IV. cap. 16.

(f) FERNEL. lib. IV. cap. 16. RODER. à CASTRO lib. I. cap. 14.

sanguini viam suppeditant, quidni etiam fluoris albi materiæ?

DESCRIPTIO ET DIFFERENTIÆ.

Ex muliebribus manat humor lentus, mucosus, albicans, serofus, sero lactis vel decocto avenæ persimilis; aliquando tamen flavus, viridis vel subniger; modo crassus & pus spissitudine æmulans. Plerumque, in initiis præsertim & quando symptomata leniora sunt, inodorus est ac mitis, nullo cum dolore junctus: & in hoc statu (si modo fluxus sit moderatus) fœminæ per longum temporis spatium sine Virium dejectione notabili vel alio graviore symptomate perdurare visæ sunt; longius vero protractus, vel copia auctus, fit foetidus, tantaque acrimonia sæpe præditus, ut partes genitales excoriet.

Continuatio & intermissiones fluxus multum in variis ægris variant; „ siquidem aliis continuus est & quotidianus, in aliis per intervalla repetens bis terve in mense accidit; licet sint exempla, ubi etiam periodice & statò quasi tempore venit. Dein in nonnullis „ menstruum fluxum modo præcedit, modo comitatur, „ modo sequitur, vel etiam intermedio tempore prodit; „ quin imò in graviore statu ipsarum mensium loco oritur & ne illis quidem, quibus menstruorum tempus „ secundum naturæ ordinem præterit, ut vetulis, parcit. ” (g)

Astruc in elaboratissimo tractatu de morbis mulierum, (b) post divisionum enumerationem, quatenus

fluor

(g) Hoffm. Med. ration. syst. tom. IV. pars IV. cap. 16.

(b) Malad. des Fem. Tom. 2. chap. 10.

fluor continuus est vel intermittens, mensibus suppressis vel illæsis accidens, cum variis harum combinationibus, quas ad meum propositum nimis foret longum commemorare, alias proponit differentias ex natura, colore & qualitate fluxus; ad duas tamen species primarias omnes redigit, lacteam sc. & lymphaticam: hæc autem a tempore stagnationis in utero vel vagina, vel a morbi diuturnitate pendere videntur; quocirca, minutiis omis- sis, ad duas species, multum ab invicem discrepantes variamque medelam exigentes, potius retulerim: Prima definita appellari licet; nempe a vitio vasorum uteri vel vaginæ ortum ducens: secunda generalis, quia in hac totum afficitur systema. Hæc species fœminis laxi & plenioris habitus accidit, & ex humorum prava dispositione oriri videtur. Hæc comprehendere ducetur aliam speciem, quæ etsi a malo corporis habitu oritur, tamen salutaris appellari licet, quatenus defectum vel etiam totalis mensium suppressionis locum supplet, earumque periodum exacte servat, nisi quod paucis diebus plerumque prævertit, totidemque post illam durat. Species hæc gradus mensium decolorum gravior tantum esse videtur, nec sine maximis incommodis reprimitur: quæcunque remedia ad fibras firmandas sanguinemque densandum conveniunt, hic maxime conducunt.

S Y M P T O M A T A.

Præter muci ex sinu pudoris stillicidium, symptomatum caterva exoritur plus minus urgentium, secundum ægrotæ habitum, fluxus quantitatem vel durationem morbi. Si uterus solus in vitio est in longum pro-

trahi potest fluor sine ullo graviore effectu, usque dum evacuatione continua systema totum debilitetur; & hinc oriantur gravissima quæ sequuntur symptomata.

Fœminæ venustum amittunt colorem & " ora pallor albus inficit. " Solida laxantur, humores vitiantur universaque lassitudo occupat membra. Corporis superficies tumoribus albidis, laxis, hydropiformibus, impressionem digiti retinentibus sæpe deturpatur; præcipue crura, pedes, manus cavæque sub oculis partes. Venter imus non raro tumet. Ventriculi vires prosteruntur, malaque inde pendentia oriuntur; appetentia sc. læsa, nausea, stomachi Morfus, frequens ciborum corruptio, ructus acidi & nidorosi, Cardialgia & Dolor Capitis. Cibus ponderis sensationem, præcordiorum anxietates & vomitus excitat. Flatus per intestina Vagantur. Oculorum splendor perit; hebetes fiunt & gramiosi; & „ turpis macies-decentes occupat „ malas. " Post lenissimam quidem exercitationem anhelatione & cordis palpitatione corripiuntur. Hysterico affectu sæpe vexantur. Timidæ fiunt & tristes. Summum dolorem & imbecillitatem in regione lumborum percipiunt. Os uteri aliquando ita laxatur, ut pollicem facile admittat; quandoque vel ad os externum procidit. Pulsus debilis est; si vero fluor acris fiat & dolore partes afficiat, pulsus parvus fit & celer. Urina crassa est & mucosa; in quibusdam vero tenuis, (i) subviridis, cruda & flocculenta, crassam nubeculam, aut mucosum sedimentum ad fundum deponens. Fluor fit foetidus & summa acrimonia junctus; partes vicinas erodit,

(i) STORK Ann. Med. 2. pag. 208.

dit, & dolore acutissimo excruciat; colorem mutat ad flavescentem, virescentem aut nigricantem. Omnia denique quæ febrem hecticam comitantur, hic apparent.

Hæc sunt præcipua symptomata, quæ in hoc morbo observantur; minime tamen totam explent cohortem; alia ex diversitate circumstantiarum sese exhibent, & varie complicantur, donec his progressu temporis auctis, aliisque morbis illatis, mors exoptabilis, supremum miseriarum levamen, scenam tristem claudit.

S E D E S M O R B I.

Ex variis auctorum sententiis de uteri intima structura, difficultatibusque, quæ in eam indagando occurrunt, arduum est huic fluori determinatam sedem assignare. Plerique tamen in hoc consentiunt, quod ex vasis men-
sibus dicatis, quæcunque sint, ortum ducit. Hoc imprimis probabile videtur, quandoquidem pro menstruis quandoque vicarius sit; nec non quia muci fluxus, huic persimilis, mensibus periodum exactis, semper insequitur. Hic objici possit, fluorem album sæpe ex vagina sola stillare: Idem de mensibus asserere possumus ex hoc, quod nonnullæ feminæ toto gestationis decursu hanc evacuationem experiuntur, quando non nisi e vagina effluere queat. Quænam autem sunt hæc vasa menstrualia? An arteriarum fines ultimæ, an sinus vel venarum appendices ab Ingenios: ASTRUC descriptæ, hic non commorabor; hæc enim disquisitione in nimiam longitudinem hanc dissertationem protraheret; & ut verbis Horatii utar,

Nil facit exemplum litem quod lite resolvit.

B. 3.

Qui-

Quidam fluorem album partim ex uteri & vaginæ glandulis stillare opinantur; & ASTRUC speciem lacteam ex his solum provenire asserit, quæ colatoria lactea nominat; lymphaticam vero ex vasis lymphaticis disruptis: Ad hæc autem decernenda perfecta uteri structuræ notitia requiritur, quæ adhuc nemini contigit; nec talis cognitio multum ad curationem conducere, quoniam indicationes curatoriaæ eadem manerent.

CAUSÆ PROXIMÆ.

Causa fluoris albi proxima a nimia vasorum uterinorum imbecillitate, vel conditione aliter læsa, sicut in prima specie, pendet; vel a statu humorum vitioso & nimia copia, horum vasorum imbecillitati conjunctis, cujus secunda species exemplum præbet.

CAUSÆ REMOTÆ.

Causæ prioris speciei remotæ sunt omnia, quæ fibras uteri debilitant, tonumque vasorum destruunt; quo deficiente, humores per tot ac tam convoluta vasa cursu lentiori feruntur, quod secessioni materiæ moram præbet. Hæ præcipue sunt, vis utero in partu illata, vel avulsio placentæ violenta; abortus frequens; fluxus mensium vel lochiorum immoderatus sæpius accidens; thermarum abusus; continuus hypocauftorum usus; veneris excessus, vel etiam (k) abstinentia nimia; pessaria acria; Lues venerea (l), quæ glandulas vasaque vaginæ ita debiliat

(k) GAUB. Pathol. §. 563.

(l) MORTON Phth. lib. I. cap. 4.

bilitat vel erodit, ut, hac sanata, mucum effundere pergant; status, ultra modum protractus (*m*), quod fluidorum regressus ad cor impedit; tumores etiam partium utero vicinarum hoc efficere queant; constipatio alvi in morem protracta (*n*); quibus aliæ facile addi possent.

Præter causas jam recensitas fluor albus generalis alias agnoscit, quas nunc enumerare proponitur: hæ ad capita sequentia redigi possent; organorum chylopoieticorum læsa functio, vel quodcunque hoc efficere potest, uti cibus durus, viscidus, dyspeptus, nimia quantitate devoratus; frequens ingurgitatio potus diluentis; vita otiosa; somnus nimius vel vigilæ; pathemata animi vehementiora, veluti ira immanior, mæror &c.; perspiratio cohibita ab aëre frigido & humido; fluxus menstrui obstructio subita vel diuturna; evacuatio quæcunque assueta, subito suppressa; pulmonum læsiones, quibus ad chylum assimilandum inhabiles evadunt; febris lenta &c.

Quomodo hæ causæ hunc morbum inducere possunt explicare nunc nosmet accingamus.

ORGANORUM CHYLOPOIETICORUM, ETC.

Quod bonorum humorum præparatio integritati actionum ventriculi & intestinorum magna ex parte debetur, omnibus notum est; quando vero hæ languent, ciborum subactio non rite perficitur, & chylus crudus in vasis accumulatur: Idem præstare potest cibus sua indole magis

(*m*) GAUB. Pathol. §. 517.

(*n*) MAURICEAU Malad. des Fem. gross. vol. I. livre III. chap. 22.

gis tenax, quam vires ventriculi satis subigere queant; quales sunt carnes fumatæ, pisces induratæ, legumina, &c. Olera etiam, variæ radicum species, dulcia, fructus, acida & acetaria, etsi sua natura non male solubilia, tamen, præsertim si nimia quantitate, sine interpositis aliis, devorentur, fermentationem patiuntur, flatus generant, primarum viarum fibras distrahunt & enervant, atque corpus cruditatibus implent. Hæc rite consideranti haud obscura esse potest ratio, cur, vasis his humoribus repletis, corpus cacochymia gravetur & non reficiatur; secretiones tarde perficiantur, & humores superabundantes uteri vasa petant, utpote ingressum minus resistencia.

POTUS DILUENS.

Aquosi liquoris abusus viscera primæ digestionis laxat & debilitat; menstruum (o) salia nimis diluit; massam sanguineam serosa tenuitate inundat, & torporem inducit; unde nutritio depravatur, & mala multifaria originem ducunt, prout viscus hoc vel illud labe priori inficitur.

OTIUM.

Motui animali magna ex parte debetur humorum circuitus per vasa minima; Otio vero nimio, inducuntur humorum stagnatio & accumulatio, secretionum & excretionum impedimenta, potentiarum motricium torpor;

(o) GAUB. Pathol. §. 474.

por; minuitur solidorum actio in fluida, qua deficiente, assimilatio chyli non rite perficitur; unde varia solidorum & fluidorum vitia. Hæc omnia in pejus ruunt, si victui pleniori interea indulgeant; quod recte judicavit HIPPOCRATES, monens cavendum esse, „ utrum cibi „ labores, an vero cibos labores superent; an moderate inter se habeant, quodcunque enim superetur, „ ex eo morbi contingunt, ex mutua vero inter se æ- „ qualitate sanitas adest. ” (p)

S O M N U S E T V I G I L I Æ.

Ad perfectam sanitatem tuendam alterna requies & Vigiliæ requiruntur nec alterutrius excessus sine damno ferri potest. Prior status reficit vires posteriore deperditas; ulterius vero protractus, perspirationem (q) cohibet, & omnia mala ab otio nimio pendentia, inducit. Vigiliæ diuturniores eodem fere effectus producant, sed diverso modo; hic enim spiritus vitales, cæterique humores indigeni dissipantur, vires motrices exhauriuntur; unde corpus grave evadit & onustum, & ad munera fungenda minus validum.

A N I M I P A T H E M A T A.

Miram connectionem inter principium cogitans & corporeum non datum est mortalibus animo consequi;
hoc

(p) De Victus ratione sanorum Lib. III. cap. 3. Chart. tom. IV. pag. 481.

(q) Sanctior. IV. 50.

hoc tantum scimus, quod mens male affici nequit, quin corpus etiam plectatur. Ira immoderata totam Oeconomiam turbat & exagitat. Mœror vim nerveam resolvit, omnesque motus vitales & animales retardat & opprimit; vim coëtricem ventriculi adprime lædit, ad pravorum generationem humorum disponit, & corpus sensim tabefacit; adeoque, maxime si aliqua uteri labes prægressa fuerit ad hunc morbum viam prosternit. Idem dici potest de cæteris, ultra modum excitatis.

PERSPIRATIO COHIBITA.

Certum est aliquid per perspirationem e corpore expelli, quod, si subito supprimatur, diros effectus confestim ostendet; si vero sensim cohibeatur, præcipue in regionibus paludosis, ubi scatet aer particulis humidis, præter noxas quas ejus retentio affert, vasa inhalantia, in tota corporis superficie distributa, præsertim vero in pulmonum vesiculis, humiditatem imbibent, & aer, vaporibus jam oneratus, in expiratione non auferet solitam exhalationem; unde corpus nimia aquositate implebitur, vasorum fibræ in pulmone debilitabuntur, & chylus propriam indolem diu retinebit, nec in bonam sanguinem mutabitur. Plurima mala ex hoc fonte derivata, nec non ex mensium suppressione, recensere sciens omitto, utpote ultra propositum deducentia.

EVACUATIO QUÆCUNQUE, ETC.

Quotidianis observationibus evincitur, evacuationem
repres.

repressam aliam suscitare, ut materies a priori solita evacuari e corpore eliminetur. Cl. HOFFM. (r) inter causas fluoris albi, suppressionem destillationis mucosæ e naribus enumerat. ASTRUC (s) observat, quod fæminæ post partum non lactantes, & nutrices præmature ablaçtantes, huic fluori subjiciuntur; quia lac, quod in mammis secerni solebat, tunc temporis in utero deponitur.

D I A G N O S I S.

Varix mutationes, quibus mulierum genitalia expnuntur, ad multos morbos ea subjiciunt, qui, etsi a variis oriantur causis, variamque medelam ad curationem bene instituendam postulent, tamen adeo similibus aliquando stipantur symptomatibus, ut non sine difficultate dignosci queant: qua propter non abs re erit eos singulatim attingere, quo facilius nostrum affectum ab aliis distinguere conemur.

Primo, a destillatione humoris serosi post mensem vel lochiorum evacuationem finitam facile dignoscitur, quatenus hæc a constrictione vasorum menstrualium pendet, quæ globulos rubros haud ultra evadere permittit; adhuc vero feri tenuioris transitui non obsistit: vasis sensim ad naturalem diametrum constrictis, hæc omnino cessat, nec morbus dici meretur.

Fluor albus majorem videtur habere affinitatem cum mensibus decoloribus, quibus mulieres, præsertim juniores, sæpe sunt (t) obnoxix; & fortasse ab iis in hoc solum

(r) Med. ration. syst. tom. IV. pars IV. cap. 16.

(s) Traité des Malad. des Fem. chap. 10.

(t) HOFFM. Med. ration. system. tom. IV. pars IV. cap. 16.

solum differt, quod illic uterus semper peculiariter afficitur, hic vero tota humorum massa ita attenuatur, globulique rubri ita resolvuntur, ut linthea ægre tingantur, utero interim illæso; hæque suam plerumque exacte (u) servant periodum, ruboremque aliquatenus retinent; dum e contra fluor albus etiam si intermittens, statis recursibus perraro gaudet, nec sanguine inficitur, nisi postquam morbus eo violentiæ processerit, ut ab ulcerato utero sanguis profluat; jamque morbus per signa præcedentia fat sese manifestaverit.

Muci fluxus, qui partum paucis diebus præcedit, minime cum fluore albo confundi potest, nec magis glandularum humoris scaturigo, quæ quibusdam fæminis, dum lascivis cogitationibus vel insomniis libidinosis obruuntur, accidit; quoniam hi a causis eos excitantibus satis perspicui sunt.

Fluor albus recens facile ab ulcere uteri dignoscitur; primo, ex ipsius ulceris signis casibusque prægressis; deinde ex floris qualitate; prioris enim materies plerumque mitis est & inodora, &, si mensium periodum excipias, sine sanguinis admistione; hujus vero acrimonia, graveolentia & dolore semper comitata, incertis intervallis sæpe striis sanguineis inficitur, menstruo fluxu interim statum tempus raro servante. Materies floris albi inveterati aliquando acris & foetida evadit; quod si dolor in utero tunc temporis percipitur, ulcus jam merito suspectum est.

Multum laboris posuerunt medici, ut indicium explorarent, quo fluorem album a Gonorrhea Virulenta digno-

(u) HOFFM. Med. ration. syst. tom. IV. pars IV. cap. 16.

gnoscerent. In quibusdam casibus, credo, nullum certum dari characterem, qui hos affectus satis distingueret; tanta est disparitas quæ in utrisque apparet; nec certam diagnosin diducere possumus, nisi ex plurium symptomatum concursu. Fama ægrotæ, duratio morbi, materiæ copia & spissitudo plerumque multum ad diagnosin formandam conducunt; propterea quod in Gonorrhæa fluxus minor est & spissior, & progressu temporis alia symptomata, sibi propria, producit: quando autem fluor albus mitius ingruit, Gonorrhæam virulentam sæpe, quoad materiæ copiam, (v) non exuperat; & e contra inflammatio & ardor urinæ, gonorrhææ virulentæ affectu, aliquando tantilli sunt momenti, ut vix sentiantur. Si paucis post coitum diebus modicus materiæ albidæ fluxus e vulva stillare incipiat, inflammatione circa urethræ finem vel virginam stipatus; si ardor sentiatur dum urina redditur; si fluor continuus sit, & cito mutatur in flavum vel viridem, & aliquid foetoris (x) acquirat, sine dolore vel imbecillitate in regione (y) lumborum, gonorrhæa merito suspicatur. Si vero fluor sit copiosus, mitis & inodorus sine inflammatione vel ardore urinæ, præcipue si lente increverat, vel diu duraverit, effectibus tamen qui gonorrhæam virulentam vulgo sequuntur non prolati, tuto fluorem album pronunciare licet.

Baglivius (z) proponit signum infallibile, (ut ait,) hos

(v) MAURICEAU Malad. des Fem. gross. Vol. I. Livre III. Chap. 22.

(x) Ibid.

(y) ASTRUC Melad. des Fem. tom. 2. chap. 10.

(z) PRAX. Lib. 2. Cap. 8. Art. 8.

hos morbos ab invicem distinguendi; sc. si fluor materiæ albæ, superveniente menstruo fluxu, perseverat, pro certo gonorrhea gallica vexatur ægra, & vice versa. Hoc autem, vereor, licet revera fluor albus tempore menstruationis cessat, (quod tamen aliqui (a) negant) incertum dabit *certior*; quoniam materies gonorrhæe aliquando, præsertim si in vagina sedem habet, sanguine menstruo adeo obvolvi potest, ut cerni nequit; & etiam si fluor albus, quando ex vasis menstrualibus provenit, mensibus cedere videretur, tamen, quando copiosior e vagina exstillat, talem menstruo sanguini (si paucus sit) proportionem ferre potest, ut non prorsus dispareat; nec video quid in hoc casu ejus continuationem vetat.

RATIO SYMPTOMATUM.

Omniū fere symptomatum, ab hoc morbo nascentium, ratio petenda est ex dispendio humorum continuo, quo solida debilitantur, & eorum actio in fluida minuitur, vel ex prava humorum dispositione, quæ eos ad nutritionem minus habiles reddit: quo circa ea perfunctorie tantum attingam. Pallor oriri videtur a dissolutione globulorum rubrorum, & systematis nervosi torpore; unde motus oscillatorius vasorum (a quo per vasa minima circulatio magna ex parte (b) pendet) minuitur. Lassitudo non solum fibrarum debilitati, sed etiam nimix vasorum minimorum repletioni & motui humorum per illa lentiori causam debet; quod evidenter apparet

ex

(a) HOFFM. & ASTRUC.

(b) D. WHYTT'S Physiolog. Ess. Edit. 2. pag. 61.

ex effectibus a materiæ perspirabilis retentione productis. Tumores crurum &c. a tenuitate humorum & facultate vasorum absorbentium læsa oriuntur. Quod ad ventriculi læsiones attinet, in enumeratione causarum jam satis tractatum est. In sanis hominibus, acclivem locum rapide adscendentibus, sanguis venosus tanta copia ac celeritate ad cor dextrum redit, ut non potest eodem tempore per pulmonem transire, nisi celeri respiratione frequentius dilatetur pulmo: non mirum est ergo feminam, universa debilitate laborantem multo leniori motu anhelatione & cordis palpitatione corripitur. Dolor lumborum, præter distentionem varicosam vasorum circa regionem uterinam, exinde venire videtur, quod muscoli lumbales, dorsales &c. ad tuendum corporis æquilibrium fervientes, universi systematis imbecillitatis participes, officium haud amplius sine dolore præstare queant: an etiam inter uterum & lumbos adest sympathia quædam ope nervorum, quæ huc facit? Timor & mœstitia non soli morbi fastidio & dubio ejus eventui originem debent; mira enim inter corpus & animum sympathia, qua, alterutro male affecto, alter etiam plectatur, multi hic momenti esse videtur. Hiatus & descensus uteri insolitum ejus pondus & ligamentorum laxitatem pro causas agnoscunt. Pulsus debilis est a causa generali debilitatis, sc. potentiæ nervosæ defectu: quando autem acris fit fluor, necesse est quandam ejus portionem in massam sanguineam recipi, quæ cor ad contractiones celeriores stimulet; unde febris hæctica. Urina crassa evadit, ex admistione muci in ipso meiendi nixu protrusi; vel ex ampliatione vasorum renalium, quæ particulas solito crassiores transadigi finit.

PROG.

P R O G N O S I S.

Hic morbus si in initiis ad curationem attentio habeatur, raro per se periculosus est; semper autem incommodus, & plerumque medicamentis tarde cedit. Quanto minor est fluxus, spissior & minus constans, quantoque meliore corporis habitudine fruitur ægra, tanto facilius curatu, & e contra. Quo morbus recentior, & magis albicans & mitis humor, & quo exactius menstrua ordinem tenent, eo felicior eventus. Quo autem magis adoleverit morbus, & magis lividus, fuscus, saniosus ac fætidus humor, eo pejor prognosis; quia materies, jam acris evadens, partes genitales exulcerat; vasa uterina evacuatione perpetua debilitata, tonum pristinum difficilius recuperant, & absorptione materiæ massa sanguinea inficitur. SENNERTUS (c) refert, quod fluxus citrinus aut viridis, quanquam ob materiæ pravitatem majora pericula inducere potest, tamen, si idonea remedia adhibeantur, minus contumax est quam albus. Dolor in regione uterina infausam prognosin exhibet; quoniam inflammationem, ulcus, vel cancrum indicat; præsertim si humor interea sit purulentus, saniosus vel ichorosus. Senes fæminas, præcipue si cachecticæ sint, plerumque ad mortem usque comitatur; in his enim vasa, jam debitum robur & elasticitatem perdidierant, atque vim medicinæ eludunt; facultasque concoctrix ventriculi, hac ætate & in his circumstantiis plerumque magnopere vitiatur. Fluor in principiis neglectus,

(c) Pract. lib. iv. pars 3. sect. 2. cap. 12.

glectus, & jam inveterascens, plurimis malis originem præbet, quæ in quantum difficulter curationem admittunt, tantum periculi priori damno superaddunt; hæc sunt, excoriationes pudendorum, ulcus, scirrhus vel cancer uteri, cachexia, febris hæctica, hydrops & non raro prolapsus uteri. Hic morbus conceptum fere semper difficilem, abortum vero facilem reddit: nec mirum quandoquidem uteri cavitas, quando hinc profluit humor, nimia ferofitate semper scatet, quæ hominis futuri rudimenta secum auferre potest (*d*); nec adest illa firmitas & robur uteri, præsertim cervicis, quæ ad conceptum & fætus retentionem requiri videntur. Ex observationibus autem (*e*) multorum auctorum patet, mulieres hoc morbo laborantes non semper steriles reddi vel abortiri. Annon videtur, illis, quæ fluore albo vexatæ pepererunt, vaginam solam peccasse, vel saltem fluxum longis intermissionibus subditum fuisse?

C U R A T I O .

Ut recte instituatur curatio, prius perpendendum erit, quænam causarum supra dictarum præsentis malo originem dat. Si valetudine aliter illæsa, uterus solus vi aliqua illata dolet, curatio vix differt ab ea quam recipit fluxus mensium immodicus, nisi quod in hoc, urgente necessitate, opiata in usum advocantur, cum in illo indicatio apprime jubet, ut constringantur vasa uterina:

Hoc

(*d*) Vid. Hipp. Aph. 62. sect. 5. & lib. de steril.

(*e*) ASTRUC Mal. des Fem. Tom. 2. chap. 12. STORK Ann. med. 2. pag. 214. &c.

Hoc præstant adstringentia topica, qualia sunt injectiones in vaginam, factæ ex infuso Cort. Quercini, C. Granator. Rad. Tormentillæ, vel aliorum quorundam ex classe vegetabilium astringentium. His, si res postulat, addi possit Vinum Rub. Gallicum, Aq. Chalyb. Aq. Calcis, vel Alumen. Fumigationes cum G. Olibano, Thure, Mastiche, Myrrha, &c. accensis, bonos dicuntur præstitisse effectus. Fœminis hoc morbo laborantibus sæpe constipatur alvus, & hoc vicissim morbi vires acuit, fœcibus duris in uterum impingentibus. Ad hoc tollendum magis optabile, magisque tutum Rhabarbarum quam Clysmata duco, quæ, fibras uteri jam nunc nimis debiles laxando, malum semper intendunt; Rhab. etiam frequenter repetitum humores ab utero avertere potest. Hactenus egimus de primo morbi stadio, sc. antequam vel fluida vel solida omnino vitiantur. Quando in longum protrahitur morbus, quandoque evacuatio continua systema debilitarit & induxerit Leucophlegmatiam, medicamina roborantia, & evacuationes, quales sine incommodo tollerare poterit ægra, præmittantur, quibus vis solidorum augeatur & corrigatur Diathesis humorum aquosa. Sed de his uberius in paragrapho sequenti.

Quum causa morbi sita est in cacochymia generali, duæ sunt indicationes curatoria. 1ma quantitatem fluidorum minuere, humorem redundantem per aliud quodque emissarium expellendo; & sanguinis diathesin corrigere. 2da Debitum robur omnibus vasis præsertim uterinis conciliare. Ut primæ respondeatur, phlebotomia, nisi vires ferre recusent, usurpanda est, qua corpus ad Emeticum præparetur. Et cum ventriculus ut plurimum
gra-

gravatur fordibus pituitosis biliosisve, Vitriolum album optimum videtur emeticum, utpote inter fortiora maxime tutum, & vi sua adstringente primas vias roborans. Pulv. Ipecac: etiam bona fruge hic usurpari potest. Horum utervis repeti debet debita post intervalla, ne magis quam par est defatigetur ægra, & doses repetitæ Rhabarb. cum Calomel. ad acrimoniam humorum corrigendam, intestinaque deplenda & firmanda, interponendæ sunt. Thermarum usus, licet solida laxare conferret, hoc in casu tamen poros aperiendo, humoresque supervacuos per cutim expellendo, prodesse potest. Diuretica non spernendi usus sunt, nec non fontanella, quæ humores ab utero alienet, cum alia interim adhibentur remedia.

Hiscæ modis rite evacuato corpore, indicatio secunda exegit usum Terr. Japon. Cort. Peruv. Aquar. Chalybeatar. G. Oliban. Pulv. stypt. Helvetii, Amaror. stomach. Frictio, Vectio in Rheda, Equitatio, Aer salubris, Aq. Bathonienses, Bristolenses, vel Hartfellenenses, Aq. Calc. (simul severum servando regimen in non naturalibus, præcipue in diætâ, quæ esse debet exsiccans, tenuis & facile solubilis, cum vino rubro gallico modica quantitate assumpto,) in hunc finem præstantissimos exhibent effectus. In horum remediorum usu persistere oportet ægram, & quidem postquam fluxus omnino evanuerit, ne recidivam patiatur, quæ non raro accidit nisi diligenter præcaveatur. Materies, diu in utero vel vagina stagnans, tandem acris fit; hinc non abs re erit, si bis de die injiciatur mistura Lactis tepidi cum Aq. Rosar. vel Calcis, quod etiam vasa leniter constringere potest.

Ulcus, scirrhus, cancer uteri, febris hæctica, morbum

hunc, ut causam, quandoque sequentia, quandoque comitantia, sunt maxime notanda. Morbum hucusque proVectum licet medicinæ cedere nescium existimat (f) Clariss. ASTRUC, imo ab incepto dehortat, præsertim in vetulis vel cacochymicis, quæ diu eo vexatæ fuere, ne minoris gratia profligandi, in majora ducantur mala, & curationem palliativam solam tuto moliri asseverat. Licet ita sentit D. ASTRUC, tamen ex effectibus cicutæ præstantissimis, quos in similibus casibus se observasse testatus est diligentissimus STORK (g), sperare est, quod cicuta, & interne assumpta & in vaginam injecta sub forma infusi tenuis, cum lacte vel aq. calcis misti, utilissimum præbeat remedium. Clysmata emollientia & parum laxantia ad finem optatum magnopere conducunt, dum dolores levant rectumque exonerant. Simul bibat ægra decocta demulcentia, mucilagines, lac Asininum vel caprinum (h); Dieta utatur vegetabili & probe nutrienti.

(f) Malad. des Fem. tom. 2. chap. 10.

(g) De Cicuta libell. 2. cas. 13, 14, 15.

(h) STORK Ann. Med. 2. p. 212.

DISSERTATIO PRACTICO-MEDICA
INAUGURALIS,

DE

LACTIS DEFECTU.

DISSEMINATION OF MEDICAL

KNOWLEDGE IN A J. J. J.

B. E.

FACTS DEFECTU.